

تأثیر دوگانه AirBnB بر صنعت اقامت جهان

امروزه به دلیل گسترش چشمگیر کاربرد اینترنت و همچنین استفاده روزافزون از گوشی‌های هوشمند و توانایی‌هایی که با خود به ارمغان آورده‌اند، فرصت‌های نوظهوری در بازارهای مختلف پدید آمده و در مدتی کوتاه موجب رشد خارق‌العاده برخی شرکت‌ها شده است. از همین دریچه، اقتصاد مشارکتی نیز شکل گرفته است. اقتصاد مشارکتی در واقع به نوعی از فعالیت‌های اقتصادی گفته می‌شود که با استفاده از مشارکت در اینترنت و تبادل نیازها شکل می‌گیرد. در واقع در اقتصاد مشارکتی عرضه و تقاضا در یک بازار مجازی شکل می‌گیرد.

شرکت‌هایی که به این منظور ایجاد شده‌اند، به نحوی عمل می‌کنند که متقاضی خدمات را به کسی که خدمات اضافی در دست دارد و در واقع عرضه‌کننده خدمات است و می‌خواهد آن را در قبال دریافت پول به دیگری تخصیص دهد، مرتبط می‌کند. این خدمات در حوزه هتلداری و تاکسیرانی بسیار تاثیرگذار بوده است. تشکیل این شرکت‌ها چندین نکته مثبت دارند. یکی از مهمترین نکات مثبت آنها این است که چنین شرکت‌هایی هزینه‌های معاملاتی را کاهش می‌دهند و می‌توانند برای مصرف‌کننده ارزان تمام شوند. اما با این همه، آنها به نوبه خود با کمبودها و حتی اشکالاتی نیز همراه هستند که می‌تواند برای دولت‌ها یا صاحبان صنایع سنتی مسائلی را ایجاد کند.

یکی از مهم‌ترین نکاتی که برای صاحبان صناعی مانند هتلداری در دسر ایجاد می‌کند را می‌توان پرداخت مالیات دانست که قاعدتا بر بالا رفتن هزینه هتلداری موثر است. مورد دیگر نیز در اختیار گرفتن اطلاعات اشخاص توسط برخی شرکت‌ها، بی‌ثباتی درآمد آن برای کارگران شرکت‌ها، تعلیم نیافته بودن فعالان در این نوع شرکت‌ها و برخی موارد دیگر هستند. در ایران نیز خانه‌های مسافر به همین شکل فعالیت می‌کنند و نگرانی هتلداران بزرگ داخلی را برانگیخته‌اند؛ خانه‌هایی که نه از توسعه و گسترش آنها گریزی هست و نه منطقی است که با شکل و شمایل کنونی به حیات خود ادامه دهند. برای این نوع از اقامتگاه‌ها، نمونه خارجی نیز وجود دارد که بررسی آن می‌تواند راهی را پیش روی صنعت اقامت ایران بگذارد.

اینترنت وارد می‌شود

شرکت Airbnb نمونه‌ای از اقتصاد مشارکتی است؛ یک شرکت خصوصی که در سال ۲۰۰۸ تاسیس شد و مرکز آن در سانفرانسیسکو در ایالت کالیفرنیا آمریکا قرار دارد. این شرکت به صورت اینترنتی آپارتمان‌ها یا ویلاها را برای مدت‌های مختلفی مانند یک شب، یا یک هفته اجاره می‌دهد و در ۳۴ هزار شهر در ۱۹۱ کشور به این فعالیت مشغول است. این شرکت کار خود را با وصل کردن مردم به هم و تخصیص اینترنتی تقاضا انجام می‌دهد. این، یکی از ساده‌ترین راه‌ها برای افراد است که از فضای اضافی خود پول دریاورند و آن را در اختیار میلیون‌ها مخاطب بالقوه قرار دهند. طبق اطلاعات موجود در سایت این شرکت، مجموع میهمانان آن به بیش از ۶۰ میلیون نفر می‌رسد و علاوه بر بیش از ۳۴ هزار شهر در ۱۹۱ کشور جهان، تقریباً ۱۴۰۰ کاخ و قلعه نیز برای اجاره دادن در اختیار دارد.

مزایای خانه‌های اشتراک‌گذاری شده

اما ممکن است فکر کنیم چه تفاوتی می‌تواند بین اجاره به روش سنتی یا به این شکل جدید وجود داشته باشد. این نکته حائز اهمیت است که فناوری و پیشرفت آن هزینه‌های مبادلات را کاهش داده و دارایی‌های قابل مشارکت را ارزان‌تر و دستیابی به آن را آسان‌تر از همیشه کرده است. این امر می‌تواند موجب گسترش مقیاس و بزرگی این شرکت‌ها شود. از طرف دیگر، یکی از عواملی که به تسهیل این شرکت‌ها کمک کرده این است که امروزه اطلاعات بیشتر و راحت‌تر در اختیار افراد قرار می‌گیرد. وبسایت‌هایی مانند Airbnb این امکان را فراهم می‌آورند که مالکان و اجاره‌کنندگان بتوانند با هم ارتباط پیدا کنند.

این جایی است که شبکه‌های اجتماعی می‌توانند از نظر اقتصادی هم برای بخش‌های مختلف و شرکت‌ها منفعت‌زا باشند. سایر مزایای این نوع شرکت‌ها این است که مالکان از دارایی‌های بلااستفاده خود پول به دست می‌آورند. این در حالی است که اجاره‌کنندگان نیز وقتی خودشان سعی در تهیه آن شیء کنند، در مقایسه با وقتی که یک تامین‌کننده سنتی مانند هتل یا بنگاه کرایه خودرو این کار را برایشان انجام دهد، پول کمتری می‌پردازند و به همین دلیل برای هر دو طرف عرضه و تقاضا سود دارد. در گزارشی که از سوی وزارت بازرگانی آمریکا منتشر شد، قیمت پایین‌تر برای مصرف‌کنندگان، اشتغال انعطاف‌پذیر و درآمد اضافی برای کارگران و کارکنان، استفاده بهتر از دارایی‌های بی‌استفاده اشکال جدید کسب‌وکار و تجربه بهتر برای مصرف‌کننده از جمله مزایایی عنوان شد که شرکت‌های فعال در اقتصاد مشارکتی دارند.

آینده اقتصاد مشارکتی در صنعت اقامت

چنان‌که اشاره شد، با توجه به رشد روزافزون اینترنت و هزینه‌های پایین راه‌اندازی این گونه شرکت‌ها که عمدتاً فاقد نیاز به امکانات فیزیکی و دارایی‌هایی این‌چنینی هستند، پتانسیل رشد بسیار بالایی دارند. اقتصاد مشارکتی تاحدودی با شرکت‌های خرید آنلاین مشابهت دارد که ۱۵ سال پیش در ایالات متحده آمریکا شروع به کار کرد. افرادی که ابتدا از آن استفاده می‌کردند، در مورد امنیت آن نگران بودند، اما با خریدهای موفق‌تری که از شرکت‌هایی نظیر آمازون انجام شد، آنان قبل از خرید احساس ایمنی کردند. همین اتفاق برای شرکت‌های اجاره‌خانه‌ها نیز در حال وقوع است. اما باید توجه کرد گسترش این نوع اقتصاد بر رقیبان و سایر شرکت‌هایی که در این صنعت و به‌خصوص به‌طور سنتی مشغول به کار هستند، اثر شدیدی خواهد گذاشت. درست همان‌طور که خریدهای اینترنتی فروشگاه‌های بزرگ ایالات متحده آمریکا مانند المارت و تسکو را مجبور به تطبیق یافتن با خود کرد. بنابراین مشارکت اینترنتی، حمل و نقل، گردشگری، کرایه تجهیزات و چیزهای دیگری را متحول خواهد کرد.

یکی از نگرانی‌های اصلی که در راه این صنعت وجود دارد، مباحث مربوط به قانون‌گذاری است. یکی از مهم‌ترین مسائلی که در این مورد مطرح شده، بحث مربوط به مالیات‌ها است. برای مثال در شهر آمستردام مقامات مسوول از فهرست Airbnb استفاده می‌کنند تا هتل‌های فاقد گواهینامه لازم را رصد کنند. احتمال دارد برخی قوانین برای حمایت از هتل‌های سنتی وضع شود و افرادی که اتاق‌ها را اجاره می‌کنند موظف به پرداخت مالیات شوند. مدتی پیش وزارت بازرگانی آمریکا گزارشی در مورد اهمیت و اندازه این شرکت‌های نوپا در اقتصاد ایالات متحده منتشر و در آن به برخی موارد در مورد اینکه آنها چگونه و چقدر بر کارگران،

مصرف کنندگان و قوانین موثرند، اشاره کرد. یکی از نکات مهمی که در این مورد مطرح شد این است که هنوز سهم این شرکت‌ها بسیار کوچک است و در اقتصاد به چشم نمی‌آید.

طبق گزارش مشاوران مختلف تا حدودی حدس زدن دشوار است، اما حدود ۲/۷ میلیون آمریکایی از خدمات مربوط به این شرکت‌ها استفاده می‌کنند و خدمات مشارکتی اصلی درآمد جهانی حدود ۱۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۴ داشت و تا سال ۲۰۲۵، اجاره‌دهندگان به سبک Airbnb می‌توانند ۱۰ درصد تمام رزروهای مربوط به مراکز اقامتی را در اختیار گیرند. با این وجود گزارش وزارت بازرگانی آمریکا این مقدار را اندک دانست؛ زیرا بسیاری از ارقام به وسیله شرکت‌هایی که در اصل به این نوع شرکت‌ها تعلق ندارند دچار تحریف شده است. در نهایت، این گزارش ذکر کرد که این بخش تحت سلطه چند شرکت غول قرار گرفته است. بی‌ثباتی درآمد در مورد کارهایی که به تقاضای این شرکت‌ها مربوط است؛ فقدان نظارت بر شرکت به معنی اینکه کارگران و کارکنان غیر تعلیم دیده می‌توانند خطراتی برای مصرف کنندگان ایجاد کنند؛ خطرات ناشی از مسائل شخصی و خصوصی که ناشی از جمع‌آوری مقادیر زیادی از اطلاعات افراد به دست شرکت‌ها است و در نهایت شکست در اخذ خدمات برای مصرف کنندگان ضعیف‌تری که فاقد گوشی‌های هوشمند یا دسترسی به اینترنت هستند، سایر چالش‌های موجود در این گزارش برای این گونه کسب و کارها عنوان شد.

معضلی به نام مالیات

همان‌طور که پیشتر نیز گفته شد، بحث مالیات یکی از مهم‌ترین مباحثی است که در مورد گسترش اقتصاد مشارکتی و شرکت‌هایی نظیر Airbnb وجود دارد. این مالیات‌ستانی می‌تواند هتل‌های با سابقه را با حریفی قدرتمند روبه‌رو کند و توانایی درآمدزایی آنها را کاهش دهد. برای سال‌ها، شرکت‌های دارویی و تکنولوژی از جمله فیزر، مرک، گوگل و اپل صورتحساب‌های مالیاتی خود را با استفاده از بهشت‌های مالیاتی فراساحلی و انتقال سودهای خود به خارج از کشور کاهش داده‌اند. شرکت‌هایی نظیر Uber و Airbnb شروع به گسترده کردن این استراتژی به میادین جدید کرده‌اند. برآوردها نشان می‌دهد کسب و کارهای مربوط به اقتصاد مشارکتی ۱۵ میلیارد دلار درآمد در سال ۲۰۱۴ خلق کرده است و این خلق درآمد تا سال ۲۰۲۵ به ۳۳۵ میلیارد دلار خواهد رسید. این رشد چشمگیر با هزینه شرکت‌هایی صورت می‌گیرد که میلیاردها دلار از درآمد خود را صرف پرداخت مالیات به ایالات متحده آمریکا کرده‌اند.

خزانه‌داری ایالات متحده آمریکا در سال‌های اخیر معیارهایی را پیشنهاد داده تا بر اجتناب از پرداخت مالیات توسط شرکت‌های دیجیتال غلبه کند. در حالی که شرکت Airbnb مستغلاتی را که در سایت خود اجاره می‌دهد در اختیار ندارد، فهرستی از چند میلیون اتاق را در آن جای داده که در مجموع به اندازه هتل‌های زنجیره‌ای ویندهام، هیلتون و ماریوت می‌شوند. این هتلدار بزرگ از سال ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۵ سالانه به‌طور متوسط سودی در حدود ۲/۳ میلیارد دلار داشته‌اند و صدها میلیون دلار در سال نیز به‌عنوان مالیات فدرال به ایالات متحده آمریکا پرداخت کرده‌اند. از سوی دیگر برخی معتقدند برندها هتل‌ها موجب خواهد شد آنان چندان هم از این اتفاقات صدمه جدی نبینند و این امر به‌خصوص در مورد هتل‌هایی که خدمات گران‌بهای ارائه می‌دهند، صدق می‌کند، اما در مورد هتل‌های ارزان‌قیمت احتمالاً چالش‌های درآمدزایی جدی خواهد بود. با تمام این اوصاف، شکل‌گیری این نوع شرکت‌های رقیب هتلداری نشانه‌ای از پتانسیل شدیدی است که قابلیت‌های عصر جدید را با خود دارد و احتمالاً گریز از آن ممکن نخواهد بود.